

DECLARACIÓ DE LLEIDA SOBRE LES CIUTATS INTERMÈDIES I LA URBANITZACIÓ MUNDIAL.

Reunits a la ciutat de Lleida (Espanya) amb ocasió de la celebració del Seminari Internacional “Ciutats intermèdies, arquitectura i urbanització mundial” del 15 al 18 de febrer de 1999, com a acte preparatori per al XX Congrés de la UIA (Unió Internacional d’Arquitectes), que tindrà lloc el proper juny a la ciutat de Beijing (Xina).

Els participants de la UNESCO, de la UIA i de les ciutats intermèdies del món que signen el document acorden la següent declaració.

En consideració a les propostes de la cimera Hàbitat II, que tingué lloc a Istanbul en 1996 i, considerant els problemes que generen tant la concentració desmesurada de la població en les anomenades megaciutats com els resultants de la dispersió incontrolada del fenomen urbà sobre el territori.

CONSIDEREM

1 - Considerem necessari establir una àmplia definició del concepte “ciutat intermèdia”, donat que ens referim a un conjunt de ciutats, molt ampli i divers que realitzen funcions de intermediació entre els nuclis més petits i les grans àrees metropolitanes i, que allotgen, a més, a la majoria de la població urbana del planeta. Creiem que la definició no pot realitzar-se només en funció de la seva grandària física o del seu pes demogràfic, sinó que han de contemplar-se, a més, altres característiques de tipus més qualitatiu. Les ciutats intermèdies (CIMES des d’ara) es caracteritzen per presentar una certa complexitat funcional, per tenir un grau significatiu de centralitat i per posseir elements de simbologia històrica i/o arquitectònica de referència territorial. En definitiva, les CIMES es configuren no només com els centres que articulen el seu propi territori sinó que a més esdevenen el nodus a partir del qual es pot accedir a d’altres centres del sistema urbà mundial.

2 - Considerem que el concepte “ciutat intermèdia” representa a un grup de ciutats molt nombrós però també molt divers. La diversitat de les CIMES respon a la pròpia diversitat dels resultats del procés d’urbanització en cada context territorial. Les formes d’urbanització tenen un doble component, cultural i material, que respon a factors diversos de caràcter històric, social, cultural i geogràfic entre d’altres. Per la desigualtat del procés de construcció i les diferències d’autonomia, davant la mobilitat del finançament i fluxos de capital, el procés d’urbanització mundial no pot de cap manera ser uniforme.

Així mateix, cal apuntar que en bona part del món les ciutats intermèdies depenen de l'economia dels seus territoris, que integren des de formes d'economia rural fins a formes d'economia informal que poden arribar a ser la base del seu desenvolupament.

3 - Considerem que l'escala intermèdia és una escala adequada per tal d'assajar noves propostes d'urbanitat, governabilitat i sostenibilitat per a la ciutat que desitgem en un futur. El seu menor potencial demogràfic, la seva menor complexitat funcional, així com el seu paper d'intermediació les converteix en un possible "laboratori" de fórmules de gestió i administració urbana i territorial més participatives, equilibrades, justes i sostenibles.

4 - Considerem que les CIMES no poden ni han de situar-se en oposició a les grans metròpolis, ja que una opció de localisme urbà no beneficia la ciutat ni afavoreix la configuració d'una xarxa urbana equilibrada i sostenible. A més les ciutats intermèdies no estan exemptes de problemes que comuns o no als de les grans metròpolis es veuen agreujats, en alguns casos, per la seva menor heterogeneïtat social, la seva menor competitivitat econòmica, pels seus dèficits estructurals i per la seva dificultat a accedir als principals fluxos d'informació i capital. Els problemes poden encara esdevenir més importants en situacions de manca d'autonomia local, manca de sistemes democràtics i en societats amb menys llibertat d'expressió.

5 - Considerem que els organismes internacionals i nacionals, així com els nivells d'administració supra-municipal i els centres d'investigació no mostren l'interès suficient en els assentaments d'aquestes característiques. Donat que constitueixen un element clau del procés d'urbanització mundial, donat que concentren la majoria de la població urbana del planeta i donat que la potenciació d'aquests centres podria portar a la configuració d'un sistema urbà global més equilibrat i sostenible ha de reclamar-se una més gran atenció des dels àmbits institucionals, acadèmics, i molt especialment des dels àmbits professionals. Els estudis, les recerques i els treballs sobre les ciutats intermèdies no són proporcionals a la seva importància territorial, funcional i humana.

DESTAQUEM

Que els principals desafiaments als que s'han d'afrontar les ciutats intermèdies són els següents:

a) Davant del procés de globalització mundial les CIMES poden contribuir per la diversitat dels seus recursos locals a la resolució dels problemes de caràcter general reforçant, d'aquesta manera, la seva pròpia identitat.

b) Davant de la configuració del sistema urbà global, les CIMES poden articular les relacions amb el seu propi entorn així com amb la resta de ciutats millorant l'organització de les seves connexions exteriors i racionalitzant els seus propis sistemes de transport i comunicació.

c) Davant l'accessibilitat i les comunicacions, les CIMES poden aportar els avantatges implícits en la seva escala intermèdia, desenvolupant formes de mobilitat i accessibilitat territorial més sostenibles.

d) Davant les propostes de sostenibilitat, les CIMES tenen l'oportunitat d'oferir formes més diverses, integrades i mixtes en funció de les característiques del seu propi medi, de la seva estructura econòmica i dels seus recursos humans. El model intermedi de les CIMES pot articular un més gran respecte vers els recursos naturals junt a actuacions que permetin un elevat grau de reciclatge dels seus residus.

e) Davant els problemes de l'Hàbitat humà, les CIMES poden ser pioneres en l'atenció dels problemes d'allotjament i del tractament de les diverses formes de l'hàbitat. Les institucions i professionals implicats haurien de donar al tema de l'hàbitat prioritats absoluta. La provisió d'un Hàbitatge decent a cada un dels nuclis familiars és un dels reptes més importants de l'arquitectura i urbanisme actuals.

f) Davant els processos de fragmentació espacial, les CIMES han d'estimular la transformació dels espais públics o comunitaris simples vers espais d'urbanitat i civisme al servei de tots els ciutadans per tal de millorar la seva qualitat de vida. Amb aquest objectiu, és així mateix necessari, considerar les polítiques de reutilització i preservació dels valors patrimonials, dels seus monuments, dels centres històrics o barris antics i de les seves formes d'arquitectura tradicional.

g) Davant la governabilitat i integració social, les CIMES poden, facilitant la participació dels ciutadans en el govern de la ciutat, obtenir millors condicions de desenvolupament i integració social. Per a aconseguir aquesta fita haurien d'incrementar els serveis comunitaris, especialment, els equipaments i serveis educatius i culturals, amb l'objectiu de superar les formes d'exclusió o segregació social. Així mateix, hauria d'apuntar-se que el treball és un dels elements bàsics de cohesió socials i que la seva articulació a la política urbana és una fórmula més justa i solidària de desenvolupament de les ciutats intermèdies.

DECLAREM

1 - Declarem la necessitat de procedir a una més gran descentralització política i administrativa a favor de les CIMES. Els estats i les instàncies supra-municipals, dins de les seves possibilitats, haurien de potenciar, la capacitat d'actuació de les autoritats i/o les institucions de nivell local en aquestes escales. Cal assenyalar, així mateix, que no és correcte ni just donar solament competències i responsabilitats sense dotar a aquestes de la capacitat administrativa, la capacitat tècnica i dels recursos necessaris per a dur-les a terme.

2 - Declarem la necessitat d'establir llaços de solidaritat internacional i xarxes de cooperació entre les CIMES. La diversitat i la dispersió de les CIMES dificulta la seva representació, i per això reclamem fórmules de cooperació, com per exemple, la formació d'una xarxa o xarxes de ciutats intermèdies. Creació de xarxes com a element de solidaritat, cooperació i d'intercanvi d'experiències desenvolupades en altres llocs que permetin la resolució dels problemes locals. En aquesta línia pensem no només en l'increment de les relacions bilaterals, sinó també en el rol de les regions urbanes i de

les xarxes de ciutats aplicades a problemes similars, i a totes les altres fórmules de cooperació internacional possibles. Les organitzacions nacionals i internacionals han de ser més sensibles a aquest nivell intermedi.

3 - Declarem la necessitat de que els professionals i les institucions implicades en la seva formació prestin una més gran atenció als problemes i característiques específiques de les CIMES i del seus territoris: Assenyalem la necessitat de que les institucions educatives s'interessin per la formació pluridisciplinar i la posterior especialització i preparació dels professionals que han d'intervenir en les CIMES.

4 - Declarem que el planejament és un element bàsic de la política urbana per a aquestes ciutats: El planejament territorial i el planejament estratègic, com a "projecte o programa de ciutat" a mig i llarg termini, són instruments de planificació indispensables, especialment si s'estimula la concertació dels agents urbans i socioeconòmics en la mateixa línia d'actuació.

D'altrabanda, assenyalem que el pla urbanístic o planejament físic pot configurar una política de sòl més eficient donada l'escala intermèdia de les CIMES. Els plans urbanístics han de desenvolupar amb solucions creatives els problemes actuals i superar l'ús tecnocràtic del "zoning" incorporant els avantatges de l'escala intermèdia urbanística.

5 - Declarem que són necessaris instruments i procediments de gestió de planejament: Les institucions i agents pertinents han d'involucrar-se no solament en el planejament sinó també en la gestió de la seva implementació i desenvolupament, tenint en compte però els recursos econòmics i financers disponibles.

6 - Declarem que l'arquitectura ha de donar prioritat al problema de l'hàbitat i del patrimoni comunitari: Els arquitectes, en especial, i la resta de professionals que treballen en l'àmbit urbà han de ser conscients que el procés de disseny pot ser una forma de materialització de les aspiracions dels ciutadans. Entre aquestes, el problema de l'infraHabitatge, les persones sense llar i el respecte a les formes d'Habitatge popular, esdevenen qüestions bàsiques.

Així mateix, el concepte de patrimoni ha d'interpretar-se en un sentit ampli i no limitat als "monuments". El concepte de patrimoni ha d'incloure les formes d'ocupació residencial amb especial atenció als conjunts de caràcter històric que es troben en els centres de moltes d'aquestes ciutats, no solament per a la seva protecció, sinó també per a la seva reutilització, rehabilitació i transformació. El concepte de patrimoni ha d'incloure, a més, l'espai públic ja que aquest és una part essencial de l'escenari de la vida urbana que enriqueix el "lloc".

7 - Declarem que en l'escala intermèdia de l'urbanització hi ha elements de gran importància. que estan implícits o explícits en els diversos models de ciutat. Proposem que s'estudiï amb més gran atenció els valors d'aquesta escala urbana i territorial, com a

font de reflexió per a les propostes de l'urbanisme i de l'arquitectura del segle XXI, per tal d'avançar cap a formes de desenvolupament urbà més sostenibles i augmentar la qualitat de vida dels seus habitants.

DECLARACIÓ DE LLEIDA SOBRE LES CIUTATS INTERMÈDIES I LA URBANITZACIÓ MUNDIAL.

Union Internationale des Architectes

Josep Ma. LLOP i TORNÉ, Arqte.
Director Programa UIA-CIMES
Site > <http://www.paeria.es/cimes>

AJUNTAMENT DE LLEIDA
Plaza de la Paeria No.1-3
E 25071 LLEIDA (SPAIN)
Tel. Cl.= + (34)619 294 569
Tel. Of= + (34)973 700 449
Fax Of= + (34)973 700 447
[E-mail=jmllop@paeria.es](mailto:jmllop@paeria.es)